

namen der gevallen Jacob Jan Hamelink, Emanuel Zwitser en Teunis van Est, hun geboortedata alsmede de dag van hun gezamenlijk heengaan: 18.10.1942. Aan de voet van de plaquette worden activiteiten uit het begin van het Verzet afgebeeld, nl. het vervaardigen van 'illegaal' drukwerk en het nemen van vingerafdrukken voor valse persoonsbewijzen.

Op de dag van de Dodenherdenking 4 mei 1961, onthulde de weduwe, mevrouw C. Hamelink, in aanwezigheid van burgemeester en mevrouw Van Walsum, de hoofdcommissaris van politie, nabestaanden en vrienden, het bronzen teken door het wegschuiven van een afhangende Nederlandse vlag. Ontroerende woorden van de heer J. H. Scheps tijdens de herdenkingsplechtigheid in het wijkhuis 'Het Oude Noorden', zoals het voormalige gebouw van de in 1945 overleden predikant dr. F. J. Krop thans heet, waren hieraan vooraf gegaan ⁶⁾.

'Welke zijn nu uw, uiteraard wisselende, gevoelens bij het passeren van dit monument?', vroeg men mij.

Met name Rotterdam weet, zou althans kunnen weten, van de definitieve breuk in de jaren veertig met de wereld van gisteren en eergisteren, zo respondeert vandaag een stem in mij. Onder het licht der eeuwigheid ligt ons falen. Anne Frank leeft in haar dagboek voort, maar waar zijn de stemmen van al de andere sterrekinderen? De grijptangen van de dood sloten zich langzaam onafwendbaar vaster om hun jonge levens, volgelopen met wurgende angst; met bange vragende ogen gingen zij de laatste gang, niet begrijpend waarom de meeste grote mensen niet eens reageerden op die grijpklauwen die hun vader en moeder, ooms en tantes en al hun vriendjes in die grote gasovens stopten tot het gillen verstomde en de laatste adem uit de longen was weggeschroeid. Doch niemand deed iets, alleen de zweep en het hoongelach van de S.S. waren voelbaar, totdat hun lichamen in as en rookslierten onder een zwijgende hemel verwaaiden ⁷⁾.

Deze wereld, die voor altijd de geschiedenis van Europa heeft verknoeid, ligt daar als een bedreiging. Het Europa van Rafaël en Goethe, dat spreekt van cultuur en overwinning van de geest, van uitzicht en vertrouwen in de toekomst, kortom van voortgang, 'heeft met het Europa van nu even veel te maken als een emmer koeiemelk met de geschifte derrie die ontstaat als er een scheut azijn in gekwakt wordt. Al hebben wij het zure water weer zo'n